

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

**Географічний факультет
Кафедра кафедра економічної та соціальної географії**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заст. декана
географічного факультету
Володимир ПАСЬКО

«10» серпня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРОФЕСІЙНА ТА КОРПОРАТИВНА ЕТИКА

галузь знань
спеціальність
освітній рівень
освітня програма
вид дисципліни

**10:Природничі науки
106: Географія
Магістр
Урбаністика та регіональний розвиток
обов'язкова**

Форма навчання	денна
Навчальний рік	<u>2021/2022</u>
Семестр	II
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладачі:

**Оксана РИХЛІЦЬКА, к. ф. н., доцент кафедри етики, естетики та культурології
Олександр КОМЛЄВ, д. геогр. наук, професор кафедри землезнавства та геоморфології**

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» __ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2021

Розробники:

Рихліцька Оксана Дмитрівна, к.ф.н., доцент кафедри етики, естетики та культурології філософського факультету

Комлев Олександр Олександрович, д. геогр. наук, професор кафедри землезнавства та геоморфології

Затверджено

« 08 » арудня 2021 р.
завідувач кафедри економічної та соціальної географії

М.М. Костянтин МЕЗЕНЦЕВ

Протокол № 9 від «08» 12
2021р.

Затверджено науково - методичною комісією географічного факультету

Протокол від «10» рудня 2021 року № 9

Голова науково-методичної комісії Н.М. Наталія КОРОГОДА

«10» арудня 2021 року

ВСТУП

1. Мета дисципліни – забезпечення цілісного уявлення щодо розуміння проблем професійної та корпоративної етики в сфері вирішення соціальних та етичних проблем при розробці, втіленні та набутті етичних принципів та норм у професійної діяльності, а також оволодіння методами аналізу професійних кодексів

2. Вимоги до вибору навчальної дисципліни:

1. До початку вивчення цього курсу студенти мають **знати** основні етапи розвитку етичної думки; методи філософських досліджень, методи психології та основні етико-філософські поняття та категорії.

2. **Вміти** збирати та інтерпретувати інформацію щодо дилемних проблем професійної та корпоративної етики в професійній діяльності; застосовувати основну методологію імперативно-ціннісних аспектів професійної практики

3. **Володіти елементарними навичками** наукового дослідження та інтегрованою інформацією наукового дослідження та управління інформацією; критичного ставлення та прогнозування стосовно специфічних політичних, економічних, культурно-професійних подій; використання іншомовних фахових інформативних джерел.

Анотація навчальної дисципліни: дисципліна «Професійна та корпоративна етика» належить до переліку дисциплін ОК та викладається у II семестрі магістратури. Навчальна дисципліна послідовно розглядає особливості розвитку і становлення професійної та корпоративної етики та їх нагальність в сучасних професійних практиках. Визначається предмет, завдання, теоретичні основи, методології, основні концепції професійної етики та корпоративної етики. З'ясовуються особливості напрацювання розвитку практичних вмінь/навичок прийняття рішень з етичної поведінки спеціалістів в дилемних ситуаціях професійної діяльності.

На прикладі сценаріїв виробничих ситуацій в установах і організаціях природничих досліджень вміти прогнозувати ефективність виробничої діяльності та ймовірне виникнення і попередження проблемних ситуацій у випадках появи таких у групах вищої, середньої та нижньої ланки працівників. Застосовувати набуті знання для раціонального використання наявних виробничих ресурсів, вміти передбачати психологічні обставини в непростих умовах польових експедиційних досліджень, в тому числі у віддалених районах та місцях з суворими кліматичними умовами, їх організації, постачання устаткування і матеріалів, проведення камеральних робіт та інших видів діяльності в колективах різко відмінного професійного та загального інтелекту.

Освітній компонент сприяє опануванню наступних загальних компетентностей:

Інтегральної:

Здатність розв'язувати складні задачі та прикладні проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері географії, природокористування, міського та регіонального розвитку, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов і вимог загальних:

- ЗК 3. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 4. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК 5. Здатність працювати в команді.

5. Результати навчання:

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	Предмет, методи, теоретичні основи досліджень професійної та корпоративної етики в сфері прикладних досліджень	Лекція, самостійна робота	Письмова контрольна робота, тест	5
1.2	Принципи та основні норми професійної етики так корпоративної етики	Семинар, самостійна робота	Усна доповідь, тест	5
1.3	Основні концепції професійної етики та їх сучасне функціонування в сферах урбаністичної діяльності	Лекція, самостійна робота	Письмова контрольна робота	4
1.4	Роль професійної та корпоративної етики в становленні дослідника урбаністичного та природного середовища	Самостійна робота, лекції	Усна доповідь Есе, тест	4
1.5	Методи та механізми розв'язання основних моральних проблем в колективах дослідників природного середовища, як вітчизняного та міжнародного рівня	Семинар, самостійна робота, лекції	Письмова контрольна робота, ситуаційний аналіз	5
1.6	Особливості професійних кодексів в діловій практиці дослідників та управлінні	Семинари, самостійна робота, лекції	самостійне дослідження, тест, контрольна робота	5
	Вміти:			
2.1	Демонструвати знання спеціалізованої літератури та застосовувати інноваційні підходи в галузі урбаністики та інших наук	Семинари, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження	4
2.2	Пояснювати специфіку основних видів професійної етики і шляхи подолання розриву між загальними моральними принципами та вимогами основних принципів у сферах регіонального управління та розвитку	Семинар, Самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження Есе, тест, контрольна робота	5
2.3	Здійснювати дослідження методів та механізмів розв'язання основних моральних дилем сучасних практик та вимог корпоративної етики задля забезпечення успішності проєктів щодо міського та регіонального розвитку	Семинар, Самостійна робота	презентація самостійного дослідження, письмова контрольна робота, есе	8
2.4	Здійснювати експертну оцінку ціннісного аспекту місії професійних та корпоративних кодексів у міських та регіональних практиках	Семинар, Самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження.	7

2.5	Виявляти специфіку впровадження корпоративної соціальної відповідальності в сфері дослідження природничих наук	Семінари, Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, самостійна робота	5
2.6	Досліджувати та аналізувати дилемні професійні ситуації в дослідженнях урбаністичного та природного середовища; розроблення рекомендацій по їх вирішенню з урахуванням професійних етичних норм поведінки	Самостійна робота	Самостійна робота Контрольна робота	8
комунікація:				
3.1	використовувати знання іноземних мов для аналізу інформаційних інтернет-ресурсів; основних моральних принципів задля здійснення обґрунтованого вибору методів формування ефективних рішень в сфері управління;	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, есе	5
3.2	презентувати результати проведених досліджень та самостійної роботи у здатності до здійснення вибору та соціальної відповідальності у розвитку міст	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, контрольна робота	7
3.3	Вести дискусії стосовно питань ролі професійної та корпоративної етики в сферах дослідження та оцінювання результатів дослідження природного середовища.	Семінари, лекції	Дискусії, есе, ситаналіз	7
автономність та відповідальність:				
4.1	Самостійно опрацьовувати новітню літературу із спеціальних досліджень, вільно володіти сучасними методами обробки, аналізу та синтезу наукової інформації у вітчизняному та міжнародному просторі в дослідженнях регіонального природокористування	Самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження,	5
4.2	Аналізувати та кваліфіковано виявляти та вирішувати моральні конфлікти в конкретних ситуаціях практичної діяльності	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження, контрольна робота	5
4.3	Нести відповідальність за достовірність проведених досліджень та приймати нестандартні рішення в проблемних ситуаціях розвитку міст і регіонів	Семінари, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження	6

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни	1.1	1.3	1.4	1.5	1.6	2.1	2.2	2.3	2.4	2.5	2.6	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2	4.3
Програмні результати навчання																	
ПР02. Оцінювати результати власної роботи, демонструвати вміння працювати в команді.	+		+	+	+	+	+	+	+	+	+			+	+		
ПР05. Вміти виявляти, ставити та розв'язувати науково-прикладні проблеми, здійснювати критичну оцінку прийнятих рішень.		+	+				+		+		+	+	+			+	+
ПР07. Брати участь у розробленні програм та стратегій міського та регіонального розвитку, плануванні територій різного ієрархічного рівня.		+									+	+	+				+

7. Схема формування оцінки:

7.1. Форми оцінювання

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема **оцінювання теоретичної підготовки** – результати навчання (**знання 1.1 – 1.6**), що складає 40% від загальної оцінки та **оцінювання практичної підготовки** – результати навчання (**вміння 2.1-2.6**); (**комунікація 3.1-3.3**); (**автономність та відповідальність 4.1-4.3**), що складає 60% загальної оцінки.

Оцінювання семестрової роботи:

1. Усна доповідь, доповнення та участь в дискусіях на семінарах: –РН 1.2, 1.4, 2.1, 2.2, 2.4, 2.5, 3.1, 3.2, 3.3, 4.1, 4.2, 4.3. - 20 / 35 балів
2. Самостійна робота (ситуаційний аналіз/есе) та (дослідження принципів роботи керівника):- РН 1.5, 1.6, 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.5, 2.6, 3.2, 4.1., 4.2, 4.3.- 14 / 20 балів (I част) та 12 / 17 балів (II част)
4. Тестові завдання: - РН 1.1, 1.2, 1.4, 1.6, 2.2 - 2/ 8 балів
5. Підсумкова контрольна робота в письмовій формі –РН 1.1, 1.5, 1.6, 2.2, 2.3, 2.6, 3.2, 4.2 - 12 / 20 балів

Підсумкове оцінювання у формі заліку:

Підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів за систематичну роботу впродовж семестру з урахуванням підсумкової контрольної роботи. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання.

Для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів, ніж критичний мінімум – 60 балів, для одержання заліку необхідно обов'язково відпрацювати пропущені теми в письмовій формі та здати/надіслати електронною поштою викладачу, що проводить семінарські заняття.

Таким чином, підсумкова оцінка з дисципліни (мінімум 60, максимум 100 балів) складається із суми кількості балів за семестрову роботу (мінімум 48, максимум 80 балів) та підсумкової контрольної роботи (мінімум 12, максимум 20 балів).

При простому підрахунку:

	Семестрова кількість балів	Підсумкова контрольна робота	Підсумкова оцінка з дисципліни
<i>Мінімум</i>	48	12	60
Максимум	80	20	100

7.2. Організація оцінювання:

Види робіт		Семестрова кількість балів	
		Min - 48 бали	Max - 80 балів
Усна відповідь	Теми 2, 3, 6,7,8	«3» x 5 = 15	«5» x 5 = 25
Доповнення, участь в дискусіях	Теми 2, 3, 7,9	«1» x 5 = 5	«2» x 5 = 10
Тестові завдання	Тема 1, 6	«1» x 2 = 2	«2» x 4 = 8
Самостійна індивідуальна робота	Дослідження та аналіз професійних ситуацій (I частина)	«14» x 1 = 14	«20» x 1 = 20
	Самостійна індивідуальна робота: «Принципи роботи керівника дослідницьких підрозділів (груп, загонів, партій, експедицій, управлінь)» (II частина)	«12» x 1 = 12	«17» x 1 = 17
Підсумкова контрольна робота	До тем 1-9	«12» x 1 = 12	«20» x 1 = 20
Підсумкова оцінка з дисципліни		60	100

Критерії оцінювання:

1. Аудиторна робота:

Усна відповідь:

5 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу

4 бали - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності

3 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, поверхнево його викладає - не спирається на необхідну навчальну літературу, Має у відповіді суттєві неточності

2. Доповнення / дискусія:

2 бали – доповнення змістовне та ґрунтовне.

1 бал – доповнення містить інформацію, що суттєво не розширює дискусію.

3. Тестові завдання:

2 бали – студент опрацював необхідний тест та виокремив у ньому правильні проблеми/питання

1 бал – студент опрацював тест але не точно виокремив правильні питання/проблеми

4. Самостійна індивідуальна робота: аналіз (Case-studies)-(I частина)

17-20 – балів студент представив індивідуальну дилемну ситуацію, що має чітку структуру, характеризується оцінкою з точки зору професійної етики, чітко окресленим моделюванням наслідків вирішення даної дилеми в професійному/корпоративному середовищі. Надана оцінка можливості існування альтернативного рішення прогнозування/запобігання/завбачення у відповідності з певною етичною системою і регульованими нею ціннісно-нормативними вимогами щодо обраного алгоритму вирішення.

12-14 балів – студент представив ситуацію, що не має чіткої структури, характеризується оцінкою з точки зору професійної етики, окресленим моделюванням наслідків вирішення даної дилеми в професійному/корпоративному середовищі. Але відсутня чітка етична аргументація щодо прийнятого рішення ймовірних наслідків від запропонованого вирішення не відповідає вище зазначеним вимогам.

5. Самостійна робота: «Принципи роботи керівника» (II частина):

17 балів - студент здійснює етичний аналіз моральних цінностей у сфері /професійного/соціального із застосуванням методології етики, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує спеціальну літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість в роботі над есе.

12 балів - студент здійснює аналіз моральних цінностей, але недостатньо розкриває зміст поставлених питань, не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, та не відповідає вищезазначеним вимогам.

6. Самостійна робота, підсумкова контрольна робота:

20-16 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість проведеного дослідження / письмової роботи.

15-11 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження / письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності.

10-6 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну навчальну літературу, робота містить суттєві неточності.

5-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усіх двох частин та виконання самостійних робіт.

7.3 Шкала відповідності:

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самостійна робота
Частина 1. Професійна та прикладна етика в структурі етичного знання				
1	Тема 1. Етика як прикладна філософія	2	2	5
2	Тема 2. Професійна та прикладна етика в структурі етичного знання		2	5
3	Тема 3. Корпоративна культура та корпоративна етика	2		5
4	Тема 4. КСВ та методології прийняття етичних рішень в професійних ситуаціях	2	2	8
5	Індивідуальна самостійна робота: ситуаційний аналіз морально-етичної дилеми /проблеми у професійній діяльності (на вибір студента)			12
Частина 2. Досвід проведення наукових та прикладних досліджень природного середовища				
6.	Тема 6. Положення природничих досліджень в структурі наукового знання	2	2	5
7.	Тема 7. Структура виробничих колективів, які здійснюють природничі дослідження камеральним шляхом		2	5
8.	Тема 8. Структура виробничих колективів, які здійснюють природничі дослідження шляхом польових експедицій	2		5
9.	Тема 9. Особливості професійної та корпоративної етики в експедиціях в екстремальних умовах(карстові печери, антарктичні станції, Крайня Північ, тропічні пустелі, підводні дослідження)	2	2	5
10.	Індивідуальна самостійна робота: Принципи роботи керівника дослідницьких підрозділів (груп, загонів, партій, експедицій, управлінь) на вибір			8
	Підсумкова контрольна робота			2
	ВСЬОГО	12	12	65

Загальний обсяг **90 год.**, в тому числі:

Лекцій	- 12 год.
Семінари	- 12 год.
Самостійна робота	- 65 год.
Консультацій	- 1 год.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна: (Базова)

1. Гьосле В. Практична філософія в сучасному світі. –К., 2003.
2. Джордж Р. Де Т. Деловая этика / Пер. с англ. – М.: ИГ «Прогресс»; ИД «РИПОЛ КЛАССИК», 2003.
3. Етика. Естетика: Навч. посібник / за наук. ред. Панченко В.І. – К.: «Центр учбової літератури», 2014.
4. Исаченко А.Г. Теория и методология географической науки. – М.: Академия, 2004.
5. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень. – Навчальний посібник. – К.: Кондор, 2003.
6. Ломачинська І.М., Рихліцька О.Д., Барна Н.В. /Основи корпоративної культури. – К., 2011.
7. Мороз С.А, Оноприенко В.І., Бортник С.Ю. Методология географической науки. – Киев: Издательство «Заповіт», 1997.
8. Прикладна етика. Навч. посібник / За наук. ред. Панченко В.І. – К.: «Центр учбової літератури», 2012.
9. Професійна та корпоративна етика: навч. посіб. / за ред., В.І.Панченко. – К: 2019 ВПЦ «Київський університет», 2019.

Додаткова :

1. Аболина Т.Г. Прикладная этика: статус, проблемы, перспективы // Соціальна етика: теоретичні та прикладні проблеми. Збірник статей, Київ 2010. – С.6-15.
2. Аболина Т.Г. Этические концепты социальной ответственности бизнеса // Соціальна етика: модули відповідальності. – С.7-23.
3. Актуальні проблеми етики та їх значення для розв'язання загальнолюдських проблем (Електронний ресурс) – Режим доступу:<https://parta.com.ua/var/>.
4. Борейко В. Екологічна етика. К., 2004,
5. Буровский А.М. Люди ли мы? О соотношении «естественного» и «искусственного» в современном человеке //ОНС.-1996.-№4.-С.122-132.
6. Гасюк Л.М. До проблеми визначення сутності «професійна етика» //Теоретичні питання освіти і виховання.-К.:2001.-Вип.14.-с.100-102
7. Декларация об ответственности нынешних поколений перед будущими поколениями (1997) // URL:[http:// unesdoc.unesco.org/images/0011 /001102/110220rb.pdf#page=97](http://unesdoc.unesco.org/images/0011/001102/110220rb.pdf#page=97).
8. Зубец О.П. Профессия в контексте истории ценностей // Этическая мысль. Вып. 4 / Отв. ред. А.А. Гусейнов. М.: ИФРАН, 2003. С. 103–120.
9. Йонас Х. Принцип відповідальності. Досвід етики для технологічної цивілізації– М.: Айрис-пресс, 2004.
10. Котлер Ф., Лі Н., Корпоративна соціальна відповідальність. Як зробити якомога більше добра для вашої компанії та суспільства / пер. з англ. – К.: Стандарт, 2005.
11. Кутырев В.А. Естественное и искусственное: борьба миров. – Нижний Новгород, 1994.
12. Ленк Х. Ответственность в технике, за технику, с помощью техники.// Философия техники в ФРГ. – М., 1989.
13. Лозовий В.О. умови виникнення й призначення професійної етики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.djereho.com/index.php>.
14. Малахов В. Етика . К., 2004.
15. Нефінансова звітність: інструмент соціальної відповідальності бізнесу. – К.: Інжиніринг, 2010.
16. Фукуяма Ф. Наше постчеловеческое будущее: Последствия биотехнологической революции/ Ф.Фукуяма; Пер. с англ. М.Б.Левина. – М.: ООО «Издательство АСТ»: ОАО «ЛЮКС», 2004.
17. Фукуяма Ф. Доверие. Социальные добродетели и путь к процветанию. – М.: АСТ, 2004.
18. Хабермас Ю. Будущее человеческой природы. –М., 2002.